OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Demokratia- ja julkisoikeusosasto
EU-oikeus ja tietosuoja
LsN Virpi Koivu
LsN Amanda Mäkelä

Asiantuntijalausunto

29.5.2026

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Oikeusministeriön asiantuntijalausunto valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle Euroopan unionin ja Korean tasavallan välisestä sopimuksesta matkustajarekisteritietojen (PNR) siirtämisestä ja käytöstä terrorismin ja muun vakavan kansainvälisen rikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi (U 30/2026 vp)

Yleistä

Hallintovaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä asiantuntijalausuntoa otsikkoasiaa koskevasta valtioneuvoston kirjelmästä (U 30/2026 vp). Kirjelmä liittyy EU:n ja Korean tasavallan (jäljempänä Korea) välisiin sopimusneuvotteluihin matkustajarekisteritietojen (passenger name record, PNR) siirtämisestä ja käytöstä terrorismin ja muun vakavan kansainvälisen rikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi.

PNR-tiedot ovat tärkeä työkalu terrorismin ja muun vakavan kansainvälisen rikollisuuden torjunnassa. PNR-sopimusten tarkoituksena on säännellä PNR-tietojen siirtoa ja käyttöä ainoastaan terrorismin ja muun vakavan kansainvälisen rikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi siten, että noudatetaan täysimääräisesti sopimuksessa määriteltäviä henkilötietojen suojaa koskevia ehtoja.

Postiosoite Postadress	Käyntiosoite Besöksadress	Puhelin Telefon	Faksi Fax	S-posti, internet E-post, internet
Oikeusministeriö PL 25 FI-00023 Valtioneuvosto Finland	Eteläesplanadi 10 00130 Helsinki Finland	0295 16001 Internat. +358 295 16001	09 160 67730 Internat. +358 9 160 67730	kirjaamo.om@gov.fi www.oikeusministerio.fi www.justitieministeriet.fi

EU:lla on tällä hetkellä neljä PNR-tietojen luovuttamista koskevaa kansainvälistä sopimusta kolmansien maiden kanssa. Sopimukset on tehty Kanadan, Yhdysvaltojen, Australian ja Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa. Lisäksi Islantia ja Norjaa koskevat sopimukset odottavat enää muodollista hyväksyntää. Myös Sveitsiä koskeva sopimus on allekirjoitettu, mutta odottaa vielä Euroopan parlamentin hyväksyntää. Neuvotteluita käydään myös Meksikon ja Japanin kanssa. Kyseiset neuvottelut eivät ole kuitenkaan edenneet viime vuosina.

Korea on EU:n samanmielinen strateginen kumppani terrorismin ja muun vakavan kansainvälisen rikollisuuden torjunnassa ja on vuodesta 2008 lähtien ilmaissut komissiolle kiinnostuksensa aloittaa neuvottelut PNR-sopimuksen tekemiseksi EU:n kanssa. Korean ja EU:n välinen PNR-sopimus olisi merkityksellinen myös kansalliselle valtio-omisteiselle lentoyhtiölle suorien liikenneyhteyksien vuoksi.

EU:n ja Korean välisen PNR-sopimuksen sisältö tullee vastaamaan pitkälti aiempia EU:n ja kolmansien maiden välisiä PNR-sopimuksia. Komission jakamassa sopimusluonnoksessa on huomioitu EU:n tietosuojasääntelyn ja PNR-direktiivin asettamat edellytykset sekä se, mitä EU:n tuomioistuin on edellyttänyt PNR-sopimuksilta ja PNR-tietojen käsittelyltä. Sopimus muodostaisi oikeusperustan, jonka nojalla lentoliikenteen harjoittajat voivat siirtää PNR-tietoja. Sopimuksessa määrättäisiin, miten PNR-tietoja voidaan siirtää Koreaan ja käsitellä Koreassa. Sopimus sisältäisi lisäksi määräykset EU:n jäsenvaltioiden ja Korean viranomaisten sekä Europolin ja Eurojustin välisestä PNR-tietojen vaihdosta. Sopimus on liiteasiakirjoineen kaikkia osapuolia oikeudellisesti sitova.

Valtioneuvoston kanta

Oikeusministeriö kannattaa valtioneuvoston kannassa ehdotetulla tavalla, että EU pyrkii neuvottelemaan Korean kanssa PNR-sopimuksen. Valtioneuvosto pitää tärkeänä sitä, että neuvottelut EU-Korea PNR-sopimuksesta saadaan päätettyä mahdollisimman pian.

Valtioneuvosto katsoo, että komission jakama sopimusluonnos vastaa komissiolle annettuja neuvotteluohjeita ja Suomen tavoitteita.

Valtioneuvosto katsoo, että arvio sopimuksen mahdollisesta oikeusperustasta on asianmukainen. Sopimuksen aineellinen oikeusperusta voidaan kuitenkin määritellä tarkasti vasta siinä vaiheessa, kun lopullinen sopimusteksti on valmis.

Valtioneuvosto katsoo, että sopimusluonnoksessa on saavutettu tasapaino kansalaisten turvallisuuden varmistamisen ja perusoikeuksien kunnioittamisen välillä ja että se sisältää sellaiset suojatakeet, joilla valtioneuvoston mielestä voidaan varmistua sopimuksen yhteensopivuudesta EU:n perusoikeuskirjan keskeisten artiklojen kanssa. Sopimusluonnos kunnioittaa perusoikeuksia ja erityisesti oikeutta yksityisyyteen ja henkilötietojen suojaan sekä antaa lentoyhtiöille niiden toiminnassaan tarvitseman oikeusvarmuuden. Valtioneuvosto katsoo, että neuvottelujen lopputuloksena syntynyt sopimusluonnos on hyväksyttävissä.

Käsittelyn vaihe

Euroopan unionin neuvosto hyväksyi 16.12.2025 päätöksen valtuuksien antamisesta komissiolle aloittaa EU:n ja Korean tasavallan (jäljempänä Korea) väliset sopimusneuvottelut lentoliikenteen matkustajarekisteritietojen (passenger name record, PNR) siirtämisestä ja käytöstä terrorismin ja muun vakavan kansainvälisen rikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi. Komission neuvottelumandaatista on annettu eduskunnalle 2.10.2025 selvitys E-kirjeellä E 83/2025 vp.

Komissio on jakanut EU-Korea PNR-sopimuksesta luonnoksen, jota käsiteltiin oikeus- ja sisäasioiden neuvosten kokouksessa 5.5.2026 ja tullaan käsittelemään neuvoston tietojenvaihtotyöryhmässä IXIM-työryhmässä 27.5.2026. Komission tavoitteena on viimeistellä sopimuksen sisältö kesäkuun alkupuolella ja sen jälkeen toimittaa suositukset neuvoston päätöksiksi allekirjoittaa ja hyväksyä sopimus. Komission tavoitteena on, että EU-Korea PNR-sopimus allekirjoitettaisiin syksyllä 2026.

Euroopan parlamentissa vastuuvaliokuntana on kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta (LIBE). Sopimuksen tekeminen tulee edellyttämään neuvoston lisäksi myös Euroopan parlamentin hyväksyntää, koska sopimus tehdään alalla, jolla sovelletaan tavallista lainsäätämisjärjestystä SEUT 218 artiklan 6 kappaleen a alakohdan v alakohdan mukaisesti. Komissio tulee informoimaan LIBE-valiokuntaa sopimusluonnoksesta suljetuin ovin lähiaikoina.